

Miljøministeriet
Departementet

Sager til Rådet

Cirkulær økonomi
J.nr. 2021-2189
Ref. AMWNO
Den 19. november 2021
MIM 096

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag IV og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1021 om persistente organiske miljøgifte

Kommissionens dokumentnummer KOM (2021) 656

Resumé

Med Kommissionens forslag til EU retsakt "om ændring af bilag IV og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1021 om persistente organiske miljøgifte" foreslås en revidering af de koncentrationsgrænser for visse stoffer og grupper af stoffer, der er fastsat i bilag IV og V til POP-forordningen, som bestemmer, hvordan affald der indeholder POP (persistente organiske miljøgifte) behandles, særligt hvorvidt det kan genanvendes eller bør destrueres eller irreversibelt omdannes. Formålet med revisionen er at fastsætte eller revidere allerede eksisterende grænseværdier for indholdet af POP-stoffer i affald, så der opnås den bedst mulige balance mellem tre generelle mål med revision af forordningen: 1) "overgang til et giftfrit materialekredsløb af høj kvalitet", 2) "øget genanvendelse og cirkularitet" og 3) "nedbringelse af drivhusgasemissioner."

Forslaget vil potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser for den danske miljølovgivning.

Forslaget kan have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Miljøministeriet har iværksat et arbejde mhp. at kunne fremlægge en vurdering af disse konsekvenser.

Forslaget vil have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, EU og tredjelande blandt andet begrundet i de skærpede grænseværdier for POP-stoffer, som øger kvaliteten af genanvendte giftfrie materialer.

Baggrund

Som element i efterlevelsen af EU's internationale forpligtelser i henhold til Stockholmkonventionen har Kommissionen ved KOM (2021) 656 af 28. oktober 2021 fremsendt forslag om ændring af bilag IV og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1021 om persistente organiske miljøgifte. Forslaget er oversendt til Rådet 28. oktober 2021 i en dansk sprogdgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Formålet med revisionen af POP-forordningen er, at ajourføre de koncentrationsgrænser for visse stoffer og grupper af stoffer, der er fastsat i bilag IV og V til POP-forordningen så der opnås den bedst mulige balance mellem tre generelle mål med revision af forordningen: 1) ”overgang til et giftfrit materialekredsløb af høj kvalitet”, 2) ”øget genanvendelse og cirkularitet” og 3) ”nedbringelse af drivhusgasemissioner.”. Forordningen bestemmer, hvordan affald, der indeholder POP-stoffer, behandles, særligt hvorvidt det kan genanvendes eller bør destrueres eller irreversibelt omdannes. Denne ajourføring bringer forordningens bilag IV og V i overensstemmelse med Stockholmkonventionen og POP-forordningens bilag I, der omfatter de POP-stoffer der er opført i konventionen. Det skyldes, at de stoffer, der er opført i hhv. konventionen og forordningens bilag I, afstemmes, og der indføres koncentrationsgrænseværdier for POP-stofferne. Revisionen af forordningen tilpasser også grænseværdierne for visse POP-stoffer, der allerede er opført på forordningens bilag IV og V, til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Håndteringen af POP-affald, herunder dets genanvendelse, når dette er muligt, bør foretages på en miljømæssigt forsvarlig måde med minimal indvirkning på menneskers sundhed og miljøet. De fremkomne sekundære materialer bør altid være sikkert brugbare og egnede til formålet og i videst muligt omfang frie for giftige stoffer. Revisionen af forordningen bør også minimere det omfang, i hvilket giftige stoffer udledes i miljøet, og dermed bidrage til målet om nulforurening ved at reducere POP-stoffers miljø- og sundhedsmæssige virkninger. For at opnå dette skal der være passende avancerede sorterings- og dekontamineringsteknologier til rådighed.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

Da der er tale om en forordning, har reglerne umiddelbar retsvirkning i Danmark.

Konsekvenser

Generelt om konsekvensvurderingerne bemærkes det, at der særligt på det økonomiske område stadig er tale om foreløbige vurderinger.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Der kan være erhvervsøkonomiske konsekvenser for virksomheder, der tidligere har kunnet komme af med deres affald til genanvendelse eller materialenyttiggørelse ved fx vejfyld og støjvolde eller for behandlingsanlæg som har modtaget POP-holdigt affald til behandling. Miljøministeriet vil undersøge disse nærmere.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vil have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark alene begrundet i, at uønskede POP-stoffer i affald ikke længere vil indgå i nye materialestrømme, hvilket vil skabe bedre og mere sikre sekundære ressourcer, som også vil forhøje forbrugertilliden til genanvendt materiale.

Høring

Notatet har været i høring i Miljøspecialudvalget.

Dansk Industri er indforstået med, at det kan være gavnligt at fokusere på grænseværdierne for POP-stoffer med det formål at sikre overgangen til et giftfrit materialekredsløb, øge genanvendelsen og cirkulariteten samt nedbringe drivhusgasemissioner. Dansk Industri gør samtidig opmærksom på, at der kan opstå en række u hensigtsmæssigheder for cirkulariteten for materialer i tilfælde, hvor stoffet HBCD har været anvendt som brandhæmmer, herunder som lovpligtig brandhæmmer dels i EPS som isoleringsmateriale i byggebranchen og dels i elektronik. Der gøres således opmærksom på, at det ved den foreslåede nedsættelse af grænseværdien til 1/10 del af den tidligere værdi ikke længere vil være muligt at genanvende en række materialestrømme med potentielt indhold af flammehæmmer. Dansk Industri peger endvidere på, at det ikke er muligt at detektere og kontrollere en grænseværdi på det foreslåede niveau. For en række produkter fra tredjelande er det ikke altid muligt at vide, om der er brugt HBCD som flammehæmmer, og det vil derfor ikke rent praktisk være muligt at detektere niveauer over grænseværdien i en givet materialestrøm. Det vil gælde for såvel byggeaffald som elektronikskrot. Endelig peger Dansk Industri på, at investeringer i at undersøge og etablere mulighed for genanvendelse vil være tabt, idet det ikke længere vil være muligt at genanvende fraktioner med potentielt indhold af HBCD. Det vil potentielt kunne have meget store konsekvenser for de mulige genanvendelser af byggematerialer. Dansk Industri opfordrer derfor til, at man sikrer en mulighed for at genanvende EPS og elektronikskrot enten gennem en revidering af grænseværdierne til et niveau, der kan måles eller gennem etablering af en alternativ metode til vurdering af risikoen for stoffernes tilstedeværelse i de forskellige materialestrømme. Dette for at undgå at stoppe for genanvendelsen af EPS og elektronikskrot uden der er nogen rimelig grund til det, alene af hensyn til, at tilstedeværelsen af stoffet hverken kan bevises eller det modsatte.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der var bred opbakning til Kommissionens kemikaliestrategi hvoraf det fremgår, at Kommissionen ønsker at revidere POP-forordningens bilag IV og V.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til forordning om persistente organiske miljøgifte velkomment som grundlag for drøftelse af styrket håndtering af uønskede og problematiske miljøgifte. Forslaget kan bidrage til både miljø- og klimagevinster ved at sikre, at affald med POP-stoffer ikke kommer videre i nye materiale strømme og dermed øges kvaliteten af genanvendelsen for det affald, der ikke indeholder POP-stoffer. Det undersøges, om der er eksisterende genanvendelseskredsløb, som påvirkes af forslaget, og hvor der bør findes en anden balance mellem ønsket om giftfri materiale kredsløb og øget genanvendelse og cirkularitet, end den, der er lagt til grund i forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget Europaudvalg.